

Pedagogisch beleid

Stichting Peuteropvang d'Evelaer

Locatie Buurtcentrum Luttik Cie 35

1969 MV Heemskerk

0251-244544

www.peuteropvang.evelaer.nl

0251-244544

peuteropvang@evelaer.nl

LRK-nummer 196267584

Locatie de Zilvermeeuw

De Visserstraat 6a

1964 ST Heemskerk

www.peuteropvang.evelaer.nl

0251-244544

peuteropvang@evelaer.nl

LRK-nummer 234902991

laatste wijziging 4-1-2021

Inhoud

INLEIDING	4
1. SCHOLING	5
2. DOELSTELLING	5
3. VISIE	5
4. UITGANGSPUNTEN PEDAGOGISCH BELEID	6
<i>Zindelijkheidstraining als praktijkvoorbeeld</i>	7
5. OUDERPARTICIPATIE	9
Haal- en brengcontacten.....	10
6. VE op de Peuteropvang.....	11
Ruimte	11
Sprak en taal ontwikkeling	11
Sociaal-emotionele ontwikkeling.....	12
Motoriek en zintuigen	13
Rekenprikkel	13
Observaties/toetsingen.....	13
Uitbreiding uren VE	14
7. DAGELIJKS BELEID.....	15
De uitdaging van de groep	15
Groepsindeling	15
Halen en brengen van kinderen	15
Oudergesprekken	15
Ouderavonden	16
Keuze van speelgoed.....	16
De dagindeling.....	16
Extra dagdelen.....	17
Activiteitsaanbod	18
Verjaardagen van de peuters.....	18
Thema's	18
Sinterklaas	18
Kerstmis.....	18

8. SOCIAAL EMOTIONEEL BELEID	20
Wennen en afscheid nemen	20
Peuters die opvallen door hun gedrag	21
Signaleren van problemen	21
De ondersteuning van pedagogisch medewerkers bij signalering en observatie	22
Afstemming in handelen	23
Omgaan met verschillende culturen	24
Discriminatie	24
Het kind in de groep	24
Grenzen stellen	24
Straf het gedrag, niet het kind	24
Zelfstandigheid	25
Vrienden	25
Verdriet en troosten	26
Het eigen lichaam	26
9. OMGAAN MET ZIEKE KINDEREN	27
Peuters met een lichte handicap	28
Medische gegevens	28
Toedienen medicijnen	28
Meldingsplicht t.a.v. infectieziekte	28
Langdurige zieke peuters in het ziekenhuis of thuis	28
10. STAGIAIRES EN VRIJWILLIGERS	29
11. INFORMATIE	30

INLEIDING

De peuteropvang creëert een klimaat, waarin uw peuter(s) zich geborgen en veilig voelt. Vanuit die basis willen wij uw peuter(s) verzorging, ondersteuning en begeleiding bieden. teneinde de emotionele -, sociale -, lichamelijke -, cognitieve - en creatieve ontwikkeling te stimuleren. Hierbij gaan wij er van uit dat iedere peuter in zijn/haar eigen tempo en op zijn/haar eigen manier kan ontwikkelen.

Wij zijn aangesloten bij Het Netwerk voor kinderen van 0-7 jaar, en daardoor zijn wij continu op de hoogte van de ontwikkeling binnen de diverse hulporganisaties ten behoeve van deze leeftijdscategorie. Wij werken samen met het consultatiebureau, de plaatselijke basisscholen, netwerk Kennemerland midden.

Vanuit het algehele doel, zorg te dragen voor de optimale ontwikkeling van een peuter, zijn er ons inziens een aantal pedagogische doelen die wij belangrijk vinden voor onze dagelijkse omgang met de peuters zoals:

- Opbouw van zelfstandigheid en positief zelfbeeld;
- Stimuleren van zelfstandigheid en zelfredzaamheid
- Verantwoordelijkheid dragen ten aanzien van gemaakte keuzen
- Sociale omgang en respect voor andere peuters en de leiding
- Leren omgaan met eigen en andermans emoties.

Om het pedagogisch beleid uit te kunnen dragen heeft de peuteropvang vooral de kennis, inspiratie en inzet van ons personeel nodig. In het beleid wordt gesproken over pedagogisch medewerkers. Er wordt echter bedoeld het personeel als geheel: Directie en (inval)pedagogisch medewerkers scheppen het pedagogische klimaat. Zij maken keuzes in de benaderingswijze. Zij denken na over de inrichting van de ruimte en de aanschaf van speelgoed. Zij organiseren feesten, voorjaarsmarkt, e.d. en zijn de motor achter de oudercontacten. Alle geledingen zijn betrokken bij de totstandkoming van het beleid. Wij kunnen met een gerust hart zeggen dat dit beleid wordt gedragen door alle medewerkers.

Dit beleid moet meer zijn dan een theoretisch betoog. Een pedagogische visie kan niet los gezien worden van de houding van het personeel. Wat wij willen bereiken, staat immers niet los van de vraag hoe wij dat wensen te bereiken. Het beleid wordt besproken, getoetst, vertaalt naar de praktijk, geëvalueerd en uiteindelijk - indien nodig - aangepast. Sommige hoofdstukken zijn meer uitgewerkt dan anderen.

1. SCHOLING

De pedagogisch medewerkers zijn allen geschoold en volledig gekwalificeerd om VE te werken, inclusief het hebben van taalniveau 3F. Voor de invulling van de VE wordt gewerkt met het programma van Uk en Puk. Vanaf uiterlijk januari 2020 zullen alle peuteropvang locaties klaar zijn om VE kinderen toe te laten.

Verder zijn een aantal pedagogisch medewerkers bekend en geschoold met het Triple P opvoeden. Dit houdt in dat zij zoveel mogelijk uitgaan van het positieve van kinderen.

De laatste cursussen die een aantal pedagogisch medewerkers gevolgd hebben zijn (v)chtscheidingen, Inrichting van de huishoek (verdieping van stimuleren van de spelontwikkeling, voorschoolse educatie) en Interactief voorlezen.

Tevens wordt er ieder jaar een herhalingscursus voor BHV gevolgd, zowel de EHBO kant als de ontruiming/brand.

2. DOELSTELLING

d'Evelaer vindt dat de peuteropvang voor iedereen toegankelijk moet zijn, ongeacht afkomst en tegevoet dient te komen aan het zich ontwikkelende kind en de behoeften van de ouder/verzorger. Het pedagogische doel is: eraan bij te dragen dat kinderen zich ontwikkelen tot evenwichtige mensen, die vertrouwen hebben in hun eigen kunnen. Dit willen wij bereiken door in de peuteropvang situaties te creëren, waarin kinderen zich:

Optimaal kunnen ontplooiën, zich prettig voelen, voor zichzelf opkomen, respect ontwikkelen voor zichzelf en anderen, positief en zelfstandig in de maatschappij staan, sociaalvaardig zijn.

3. VISIE

Wij gaan er vanuit dat ieder kind uniek is en dat het zich ontwikkelt op zijn eigen manier. Op basis van aanleg, binnen de mogelijkheden die hem daar toe geboden worden. De omgeving en de samenwerking tussen kinderen en volwassenen zijn daarbij belangrijk. Door middel van een kwalitatief goede opvang, willen wij de juiste voorwaarden scheppen zo; dat tijdens de afwezigheid van hun ouders/verzorgers de kinderen zich kunnen ontwikkelen en ontplooiën als zelfstandige en zelfbewuste kinderen, die elkaar respecteren en accepteren. Dit kan mede mogelijk gemaakt worden door ieder kind op zijn eigen tempo en met zijn mogelijkheden op sociaal emotioneel gebied te ondersteunen, waardoor ze zullen opgroeien tot volwaardige personen in deze samenleving.

4. UITGANGSPUNTEN PEDAGOGISCH BELEID

Kinderen worden beschermd en gekoesterd door hun ouder(s)/verzorger(s). Daar wordt de basis gelegd voor hun verdere leven. De relatie die zij opbouwen met ouder(s) /verzorger(s), broers en zusters, oma's en opa's is van primair belang. Zij vormen de zogeheten 'binnenwereld' voor het kind. Eén van de eerste momenten dat een klein kind in aanraking komt met de 'buitenwereld' is op een peuteropvang. De peuteropvang is een maatschappij in het klein waar kinderen relaties aangaan met andere volwassenen en kinderen. Kinderen worden op een andere manier gestimuleerd door de mensen om hen heen en door het materiaal dat zij krijgen aangeboden.

De vier opvoedingsdoelen geformuleerd door Marianne Riksen-Walraven vormen het uitgangspunt voor het pedagogische beleid

1 Het bieden van emotionele veiligheid aan kinderen, een kind moet zich geborgen voelen

Het moet een veilige basis worden voor een kind waar het zich kan ontspannen en zichzelf kan zijn:

- Een vertrouwensband creëren tussen kinderen en medewerkers
- Een liefdevolle benadering en genegenheid, het geven van een veilig gevoel
- Het bieden van structuur, veiligheid, betrokkenheid, gezelligheid en warmte
- Het stimuleren van een waardevol gevoel en positief zelfbeeld

2 Gelegenheid geven tot ontwikkeling en van de persoonlijke competenties

Een kind moet zich kunnen ontwikkelen en nieuwe dingen leren, het ontwikkelen van persoonlijke vaardigheden, Denkend aan veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit dit doen we door:

- Nieuwe uitdagingen in spelmateriaal, veel natuurlijke materiaal
- Een uitdagende ruimte die uitnodigt om op onderzoek te gaan, zowel binnen als buiten
- Medewerkers die rekening houden met de ontwikkelingsfase en het niveau van het individuele kind.
- Kinderen de kans te geven te ontdekken

3 Gelegenheid geven tot ontwikkeling van sociale competenties

Een kind leren omgaan met andere binnen de samenleving door:

- Het geven van aandacht aan verschillende relaties

- Het stimuleren van onderlinge contacten een goede communicatie zowel individuele aandacht als aandacht voor het groepsgebeuren
- Het stimuleren van samenspel
- Het leren om rekening met elkaar te houden
- Het helpen van andere kinderen
- Verdriet en vreugde te delen

4 Het eigen kunnen maken van waarden en normen

Het is belangrijk dat een kind zich waarden en normen kan eigen maken, zodat ze voorbereid worden op het functioneren in de maatschappij, dit doen we door:

- Het maken en nakomen van afspraken
- Het omgaan met huisregels
- Het stimuleren om respect te hebben voor elkaar maar ook voor de natuur en dieren
- Het leren om respect te hebben voor gevoelens, andere ideeën, levensovertuiging en culturen
- Het leren om conflicten zelf op te lossen, ruzie maken en weer bij te leggen
- Het bewust maken van oorzaak en gevolg

5 Signalering en uitwisseling

Tenslotte kan de peuteropvang een functie vervullen door tijdige problemen te signaleren. Voor specifieke problematiek zal er gericht gezocht worden naar een passende methode. Pedagogisch medewerkers hebben een signaalfunctie bij ontwikkelingsproblemen. Pedagogisch medewerkers kunnen ouder(s)/verzorger(s) adviseren, maar hebben geen beslissende taak hierin. Bij verdere problemen in de ontwikkeling zal er een gesprek plaatsvinden tussen de pedagogisch medewerker en de ouder(s)/verzorger(s). Naar aanleiding van dit gesprek worden er eventuele stappen ondernomen tot professionele hulp.

Zindelijkheidsstraining als praktijkvoorbeeld

Alle kinderen worden zindelijk. Soms gaat dat vanzelf. Soms zijn ouder(s)/verzorger(s) en pedagogisch medewerkers samen lang bezig. Met zindelijkheidsstraining is te illustreren hoe het werk in de groep samenhangt met onze pedagogische visie. In dit voorbeeld passeren de uitgangspunten de revue. Ook andere onderdelen van het pedagogische beleid kunnen op een soortgelijke wijze worden uitgewerkt.

Delen van opvoedingsverantwoordelijkheid met ouders/verzorgers

Om te beginnen met zindelijkheidsstraining moeten ouder(s)/verzorger(s), pedagogisch medewerkers en kinderen gemotiveerd zijn. Overleg is nodig over wanneer er mee begonnen wordt en hoe. De Pedagogisch medewerkers kunnen bij de ouder(s)/verzorger(s) aangeven dat het kind al interesse toont voor de wc: "Zullen wij eraan beginnen?" Zij doen niets zonder overleg. Als ouder(s)/verzorger(s) er thuis mee beginnen komen zij met het verzoek om het ook op de peuteropvang te doen. Het werkt vaak het beste als beide partijen dezelfde aanpak afspreken.

Zelfvertrouwen, eigen waarde en respect

Het kind voelt zich heel groot, omdat het op de wc zit. Een pedagogisch medewerker prijst het kind (ook al blijft de wc leeg). De pedagogisch medewerker biedt de wc aan, als het kind het wil. Het wordt alleen gestimuleerd als de ouder(s)/verzorger(s) er thuis mee bezig zijn of als de peuter het duidelijk aangeeft.
Zelfstandigheid, zelfredzaamheid - tegenover - vertrouwdheid, geborgenheid en veiligheid.

Het kind mag er zelf op gaan zitten en er zelf afkomen. Het wordt gestimuleerd om dan zelf aan te geven wanneer het moet. Als er een ongelukje gebeurt, wordt het kind getroost als het dat wil. Anders wordt er weinig aandacht aan geschonken. Een ongelukje kan gebeuren.

Emotioneel: *Allerlei emoties worden opgeroepen, zoals plezier, angst, waardering, loslaten,*

Cognitief: *Het kind legt het verband tussen oorzaak en gevolg. Het geeft gehoor aan aandrang. Het begrijpt waarvoor een wc is; hoe een toilet wordt doorgetrokken. Het leert zelf om aan te geven dat het 'moet'. Sociaal: Sommige kinderen vinden 'samen plassen' gezellig. De pedagogisch medewerker reageert positief, stimulerend en enthousiast op het kind. Het kan zijn dat anderen ook bij de wc staan, die genieten mee in de sociale happening! Andere kinderen hebben juist behoefte aan privacy. Hier wordt dan rekening mee gehouden.*

Lichamelijk: *Het kind ontdekt het eigen lichaam en ziet het verschil tussen jongens en meisjes. Het kind leert aandrang voelen en spieren te beheersen.*

Signalering en uitwisseling: *Vaak gaat zindelijkheidstraining vanzelf. Sommige kinderen vinden het moeilijk om hun luier los te laten en zijn pas net voor hun vierde verjaardag zindelijk. Pedagogisch medewerkers hebben veel ervaring met zindelijkheidstraining. Als ouders/verzorgers daar behoefte aan hebben, kunnen de pedagogisch medewerkers, op basis van hun ervaring, ouders/verzorgers tips geven over hoe zij de zindelijkheidstraining anders zouden kunnen aanpakken*

5. OUDERPARTICIPATIE

Door de peuteropvang is het mogelijk de opvoeding van de peuter te delen en opvoedingservaringen met de pedagogisch medewerkers uit te wisselen. Binnen de peuteropvang worden eventuele problemen bij de peuter herkend en besproken met de ouder(s)/verzorger(s), en zo nodig met de consultatiebureauverpleegkundige (na goed keuring van de ouder(s)/verzorger(s)).

Wanneer er met peuters gewerkt wordt is een goed contact met de ouder(s)/verzorger(s) van essentieel belang. Ouder(s)/verzorger(s) en leiding moeten weten wat er in de omgeving van een peuter gebeurt. Daarom is regelmatig contact tussen leiding en ouder(s)/verzorger(s) van belang. Deze contacten vinden voornamelijk plaats tijdens het brengen en halen van hun peuter(s). Mochten er persoonlijke gesprekken nodig zijn met een ouder(s)/verzorger(s) dan kan er altijd tijdens openingstijden met de pedagogisch medewerker, of coördinator een afspraak gemaakt worden.

Van de ouder(s)/verzorger(s) wordt verwacht:

- aan te geven of er veranderingen zijn binnen het gezin of in de naaste omgeving (dit kan zijn weerslag hebben op de peuter(s))
- door te geven als iemand anders dan de vaste ouder(s)/verzorger(s) de peuter(s) komt halen.
- naleven van de huisregels, zoals vermeld staat in het huishoudelijk reglement.

We hechten erg veel waarde aan dat de ouder(s)/verzorger(s) tevreden zijn met de door ons geboden opvang. Wij staan te allen tijde open voor reacties van ouder(s)/verzorger(s).

Binnen het VE programma is het ook de bedoeling dat ouders meer betrokken worden bij de ontwikkeling van hun kind. De ouderparticipatie met betrekking tot doelgroepkinderen zal bestaan uit:

Voor ouder(s)/verzorger(s) van 'doelgroepkinderen', peuters die het VE programma volgen, is het de bedoeling dat zij betrokken worden bij de ontwikkeling van hun kind: ouderparticipatie.

Deze ouderparticipatie zal bestaan uit:

- Intakegesprek

De ouder(s)/verzorger(s) worden tijdens het intakegesprek gewezen op de informatie op de website m.b.t. het beleid en de diverse protocollen.

Tijdens het intakegesprek wordt het plaatsingsformulier ingevuld.

Dit gesprek vormt de basis om na te gaan wat de behoefte van de ouder(s)/verzorger(s) is.

- ouder(s)/verzorger(s) stimuleren om thuis 'ontwikkeling- stimulerende activiteiten' te doen. Dit kan o.a. door het aanreiken van voorleesmateriaal, het adviseren om thuis gesprekjes te voeren met de kinderen vooral over het thema, (hierbij de woordenlijst meegeven die bij het thema hoort). Deze activiteiten worden ook teruggekoppeld naar de pedagogisch medewerker.
- Het organiseren van themabijeenkomsten voor ouder(s)/verzorger(s)
- Ouders stimuleren om bij het brengen van hun kind een activiteit met hun kind te doen. (even voorlezen, puzzel doen).

- Informeren over de ontwikkeling van hun kind d.m.v. een gesprek met de ouder dat verspreidt over de plaatsingsperiode plaatsvindt. Intakegesprek, halverwege en eindgesprek. (of op meer momenten, indien nodig). Tijdens de twee laatste worden de observatiegegevens bekeken en besproken.
- Rekening houden met de thuistaal. De pedagogisch medewerker weet welke taal er thuis gesproken wordt. Er wordt nagegaan of de ouder de informatie heeft begrepen. Er kan eventueel ondersteuning aangeboden worden om de juiste wegen te vinden voor het aanleren van de Nederlandse taal.

De ouders tekenen een brief bij het intakegesprek, waarin uitgelegd wordt hoe de overdracht naar de basisschool gaat.

De ouder wordt gevraagd mee te nemen voor de basisschool (dit wordt besproken tijdens het laatste 10 minutengesprek):

- Overdrachtsformulier
- Observatieboekje
- Uitslag toets in de vorm van een grafiek

Bij VE peuters informeren wij de basisschool via een brief (alleen met toestemming van de ouders/verzorgers).

Voor zowel regulier als VE peuters geldt dat, indien wij het nodig achten dat er een gesprek met de basisschool plaats vindt, de zgn. *warme overdracht*, dit uitsluitend wordt gedaan met toestemming van de ouder/verzorger.

Haal- en brengcontacten

Pedagogisch medewerkers en ouder(s)/verzorger(s) wisselen informatie uit over praktische zaken zoals halen en brengen. Daarnaast kunnen pedagogisch medewerkers profiteren van informatie over hoe het kind zich thuis gedraagt. En ouder(s)/verzorger(s) willen zicht krijgen op hoe hun kind binnen de groep is. Pedagogisch medewerkers en ouder(s)/verzorger(s) kunnen informatie uitwisselen over: hoe het kind zich ontwikkelt, het sociale gedrag van het kind, bijzondere voorvallen op de opvang of thuis.

6. VE op de Peuteropvang

Kinderen met een VVE indicatie zijn bij ons van harte welkom en worden geplaatst in gecombineerde groepen: VVE en reguliere peuters.

Door kinderen met een VVE indicatie de speciale aandacht te geven die zij nodig hebben, zijn er binnen onze peuteropvang een aantal aandachtspunten die met name voor deze doelgroep gelden.

Ruimte

De ruimte is ingericht in diverse hoeken, afgeschermd met lage kasten, zodat kinderen rustig tot spel kunnen komen op een overzichtelijke plek zonder direct gestoord te worden. De lage kasten maken dat de kinderen niet afgeleid raken van hun spel. Voor de PM'ers is de ruimte wel overzichtelijk gezien zij overzicht over de diverse hoeken hebben.

Verder zijn er diverse tafels in het lokaal, waar kinderen de gelegenheid hebben om ook tot spel te komen. Een tafel gericht op ontwikkelingsmateriaal zoals spelletjes/puzzels en een tafel gericht op fantasiespel zoals Lego Duplo of Little People.

In het lokaal is ook een leeshoek met boekjes om in te kijken en voorgelezen te worden. Bij ieder Uk&Puk thema wordt de themahoek 'gevuld' met diverse attributen om het thema inzichtelijker te maken voor de kinderen. Bij de themahoek kunnen de kinderen vrij spelen eventueel gestimuleerd door de PM'er.

Spraak en taal ontwikkeling

Binnen de VE methode is een ruime keuze aan activiteiten die de mondelinge taalvaardigheid stimuleren. Tijdens de kring- en speelmomenten wordt veel gesproken.

Ook in de kleine groepjes is veel aandacht voor gesproken taal zodat kinderen die wat meer teruggetrokken zijn ook de kans en ruimte krijgen om te praten.

De kring is opgebouwd uit een vaste volgorde. Dit schept duidelijkheid en kinderen voelen zich vertrouwd, zij weten wat er gaat gebeuren. In de grote leren de kinderen elkaars namen door het dagelijks terugkerend welkomritueel. Er wordt zorg gedragen dat ieder kind de gelegenheid krijgt om zijn verhaal te vertellen. Tijdens de kring worden een aantal liedjes gezongen, zoveel mogelijk binnen het thema.

Per week komen een aantal woorden/ begrippen aan bod die binnen het thema extra aandacht krijgen. Deze woorden worden op het bord geschreven als houvast voor de pm-er en ook voor ouders/verzorgers die komen brengen en halen. Zij kunnen duidelijk zien waar die week extra aandacht aan wordt besteedt. Voorafgaande aan het thema krijgen ouders/verzorgers een thema brief via de email , hierin staan de woorden, liedjes en boekjes behorend bij het thema.

Het dagprogramma wordt doorgenomen aan de hand van de dagritme kaarten. Er wordt verteld wat er die ochtend gaat gebeuren: bv. een knutselactiviteit of in een klein groepje werken aan de hand van het thema. Samen met de kinderen wordt gekeken en gesproken of er buiten gespeeld kan worden.

In kleine groepjes wordt extra aandacht besteed aan de woorden van het thema. Door open vragen te stellen worden de kinderen gestimuleerd en uitgedaagd gesproken taal te gebruiken. Spelenderwijs dmv aanwijzen, vragen e.d. kijkt de pm-er of het kind de woorden/begrippen begrijpt en zich eigen maakt.

Middels een overzichtsformulier wordt bijgehouden wat het kind met VVE indicatie binnen het thema behandeld heeft, zich eigen gemaakt heeft en waar nog extra aandacht aan besteed moet worden.

Blijkt extra aandacht nodig voor het kind binnen het thema zal dit meestal in een 1 op 1 situatie plaatsvinden door samen het boekje lezen, of een spelactiviteit van het thema te doen. Mocht dit niet toereikend zijn, zullen er nog meer individuele momenten gecreëerd worden met nog andere spelen dan wel boekjes of thema-spel. De pm-er communiceert dit met de ouders/verzorgers en zal hen vragen ook thuis extra aandacht hieraan te besteden.

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Het is van groot belang dat een kind zich veilig voelt op de groep, dan pas is het mogelijk om een kind te laten groeien. Deze veiligheid bieden de pm-ers door de vaste dagprogramma, voorspelbaarheid in houding/handelen en in terugkerende rituelen.

Ieder dagdeel wordt een kind aangewezen om 'het helpende handje' te zijn. Dit kind draagt de zorg voor Puk, mag de knipper verplaatsen op de dagritme kaarten en mag het fruit/drinken uitdelen aan de kinderen. Hierdoor leren de kinderen onder andere de namen van de andere kinderen. De gedachte hierachter is dat het kind zich vertrouwdert op de groep voelt als het weet wie de andere kinderen zijn. De zorg voor Puk en voor de dagritme kaarten stimuleert het kind om verantwoording te dragen.

De individuele aandacht van de pm-er aan het kind door 1 op 1 situaties (bv. boekje lezen, puzzeltje maken) of werken in kleine groepjes draagt bij aan groei van zelfvertrouwen.

De pm-er heeft meer oog voor het kind en kan dan ook goed inspelen op zijn behoefte. Verder sluit de pm-er aan bij het kind tijdens spelsituaties, wat ook de band en het vertrouwen stimuleert. De pm-er kan een actieve rol in het spel hebben dmv vragen/opmerkingen die aansluiten bij het spel van het kind. Soms is de pm-er meer sturend in het spel om een kind meer uit te dagen tot ander spel-ideeën. De verschillende hoeken zijn hier uitermate geschikt voor. Na actieve stimulatie geboden te hebben, trekt de pm-er zich meer terug om vooral ook observerend te kijken wat de kinderen doen.

Een nieuw kind krijgt de tijd om te wennen, naarmate het kind zich prettiger voelt op de groep, worden de verwachtingen ten opzichte van dit kind bijgesteld.

Sociale vaardigheden zoals: leren wachten op je beurt, aan de ander vragen om samen te spelen/delen zijn dagelijks terugkerende situaties waren de pm-ers de kinderen in begeleiden en stimuleren.

Belangrijk is dat ieder kind gehoord wordt, ieder kind is belangrijk op de groep en mag meedoen. Er is ruimte voor een kind om zijn emoties te tonen. Door hier woorden aan te geven, leert het kind

emoties meer te begrijpen en leren de andere kinderen waarom een kind zo reageert. Als een kind hulp nodig heeft of verdrietig is, kan ook Puk hier een actieve rol in spelen door een voorbeeldrol te krijgen en met het kind mee te helpen of betrokken worden hoe een conflict/probleem kan worden opgelost.

Naast de thema's waarmee gewerkt wordt, wordt er ook tijd en ruimte gemaakt om in te spelen op actuele situaties, zoals kermis in het dorp. Zoveel als mogelijk worden de begrippen van het thema hierin verwerkt.

Motoriek en zintuigen

In de activiteiten van Uk en Puk wordt de nadruk gelegd op het bieden van voldoende bewegingsvrijheid aan kinderen, waardoor ze volop de gelegenheid hebben motorische vaardigheden op te doen. Dit bieden wij aan door actieve liedjes in de kring te zingen met bewegingen erbij. Ook door het aanbieden van bewegingsactiviteiten, die dan wel buiten dan wel in de grote zaal/kleutergymlokaal plaats vinden. Door te bewegen en te ervaren ontdekt het kind de wereld om zich heen, leert de verschillende materialen kennen en verkent de ruimte en zijn eigen positie binnen de ruimte. In de wensperiode krijgen de kinderen alle gelegenheid tot de ruimte ontdekken. De pm-ers stimuleren de kinderen om mee te doen aan de activiteiten in de kring. Voor sommige kinderen is dat nog moeilijk en zijn hier nog niet aan toe. Door uitleg te geven dat het nieuwe kind nog moet wennen en bijvoorbeeld het zitten op een stoel nog moet leren, geven de pm-ers het kind ruimte om te ontdekken en is het voor de groep duidelijk wat er van hen verwacht wordt.

Binnen de thema's zijn er meerdere activiteiten om zintuigelijke ervaringen op te doen, het voelen en ontdekken van diverse materialen. Door het kind de ruimte te geven zelf te ontdekken wat hij kan, hoe iets voelt, geeft dat groei tot zelfontwikkeling.

Rekenprikkel

Binnen de Uk en Puk methode is er volop aandacht voor de drie rekendomeinen: meten, ruimtelijke oriëntatie en ontluikende gecijferdheid. Hierbij gaat het vooral om het opdoen van de eerste ervaringen die de basis leggen voor de latere rekenontwikkelingen. Vandaar het woord 'rekenprikkel'. De rekenprikkel is nauw verbonden met de taalontwikkeling en de motorische en zintuigelijke ontwikkeling. Gedurende de dag komen allerlei rekenprikkel naar voren, zoals het kind wat het helpende handje is, telt de andere kinderen die in de kring zitten (samen met de juf). Vragen als zijn dit veel of weinig kinderen, groot of klein zijn begrippen die aan bod komen. Ook tijdens het spel, zoals is de toren hoog of laag.

Observaties/toetsingen

De ontwikkelingen van de kinderen worden bijgehouden door diverse toetsingen.

Op een overzichtsformulier wordt per thema aangegeven wat het kind met VVE-indicatie per week gedaan heeft: in de grote groep, in de kleine groep, 1 op 1. Er wordt kort beschreven wat het kind begrepen heeft en waar nog aan gewerkt moet worden.

Verder wordt een behandelplan gemaakt per kind, om vlot te zien waar de zwakke en sterke kanten

van het kind liggen, zodat hier op ingespeeld kan worden door doelgerichte activiteiten aan te bieden.

De kinderen worden aan de hand van de observatie methode van Uk en Puk gedurende de plaatsing van anderhalf jaar 3 maal uitgebreid geobserveerd. Deze observatie is tevens aanleiding voor gesprek met de ouders/verzorgers. Met als doel: vertellen hoe de ontwikkeling van hun kind verloopt op Peuteropvang, waar nog aan gewerkt wordt op de Peuteropvang en wat ouders/verzorgers/verzorgers hier thuis mee kunnen doen.

Binnen de plaatsingsperiode van anderhalf jaar worden 2 maal een citotoets afgenomen. Dit gaat spelenderwijs en in een 1-op-1 situatie met een voor het kind vertrouwde pm-er. De citotoets bestaat uit een boek met plaatjes waar korte vragen over worden gesteld. Het kind antwoordt door iets benoemen of aanwijzen. Voor de kinderen voelt het niet als een toets, zij ervaren het meer als een spelletje en vinden het leuk om te doen. Mocht de aandacht of zin minder/weg zijn, wordt de citotoets gestopt en een andere keer verder afgemaakt.

Al deze toetsingen geven de pm-ers een duidelijk inzicht in wat het kind van het aanbod oppikt, waar de focus op mag liggen en extra mee aan de slag gegaan moet worden en wat het kind aan aanbod geboden kan worden om de zwakke kanten sterker te maken.

Aan het einde van de plaatsingsperiode vindt een overdracht voor de basisschool plaats. Aan de hand van een evaluatieformulier zal deze overdracht worden besproken met de ouders/verzorgers en daarna worden overhandigd aan de basisschool.

Indien het kind naar de inbandige basisschool gaat (Zilvermeeuw) vindt er een kort gesprek met de desbetreffende leerkracht plaats, zodat de overgang soepel verloopt en de zwakke en sterke kanten van het kind niet opnieuw ontdekt hoeven te worden.

Uitbreiding uren VE

Vanaf 1 augustus 2020 is er een besluit genomen over kinderen die VE-indicatie hebben, zij moeten 960 uur in anderhalf jaar gaan volgen. Vanaf die datum komen de kinderen met VE-indicatie vier uren per schoolweek van 8.15-12.15 uur. Om één lijn te trekken naar alle kinderen en het organisatorisch meer haalbaar bleek, komen alle kinderen vanaf 1 januari 2021 van 8.15-12.15 uur. Hiermee kunnen wij voldoen aan de eis om een VE-kind 960 uur in anderhalf jaar te laten komen.

7. DAGELIJKS BELEID

De uitdaging van de groep

Spelen is een manier om de wereld te ontdekken en te ordenen. Kinderen oefenen met wat zij kennen uit de wereld van volwassenen (poppen aankleden, eten koken). Zij experimenteren met de mogelijkheden van materiaal (zand en water, papier en verf). De peuteropvang is ingesteld op de behoeften van kinderen om zich spelenderwijs te uiten. Zowel individueel als in groepsverband. De kinderen leren door naar elkaar te kijken, de kinderen die er al langer zijn leren spelenderwijs de gewoonte aan de andere kinderen.

Groepsindeling.

De peuteropvang heeft verticale groepen

Doordat er verschillende leeftijden (2 en 3 jarigen) in een groep samen spelen, kunnen de kinderen veel van elkaar leren. De pedagogisch medewerker zal te allen tijde zorgen dat de kinderen de juiste leeftijdsgerichte activiteiten aangeboden krijgen.

Het kind zoekt een plaats voor zichzelf in de groep. Tijdens vrij spel kan het kind een plaats veroveren. Door het georganiseerde aanbod zorgen de pedagogisch medewerkers ervoor dat het kind bij de groep wordt betrokken. De groep biedt veel uitdagingen. Kinderen leren sociale vaardigheden: delen van speelgoed en aandacht, omgaan met regels en conflicten. Zij zien voorbeelden bij het zoeken van oplossingen. De pedagogisch medewerker leidt dit in goede banen. Waar nodig biedt zij individuele aandacht. Alle kinderen krijgen gelijke kwalitatieve aandacht. Wat de pedagogisch medewerker voor ogen staat, is dat het kind zich in de groep welkom voelt en vooral geprezen wordt voor wat het kan en wat het doet. Het kind heeft het gevoel dat het bij de groep en de pedagogisch medewerker hoort en geaccepteerd wordt. Het individu staat centraal. Alle kinderen in de groep zijn uniek. Er wordt bewust aandacht geschonken aan het versterken van de eigenwaarde van de kinderen.

Halen en brengen van kinderen

De kinderen kunnen gebracht worden om 8.30 uur-8.45 en opgehaald van 11.45 tot 12.00 uur. Als er van deze tijden wordt afgeweken wordt er van de ouder(s)/verzorger(s) verwacht dit te melden (telefonisch of mondeling). Tijdens het kennismakingsuurtje wordt er met de ouder/verzorger afgesproken dat als er iemand anders komt halen dan de peuter heeft gebracht dit gemeld moet worden aan de leiding. Mocht het onverwachts zijn kan dit telefonisch worden doorgegeven. De peuters worden ook niet meegeven aan kinderen onder de 16 jaar.

Oudergesprekken

Iedere peuter krijgt een eigen mentor toegewezen. Tijdens het intakegesprek wordt u verteld wie de mentor van uw kind is.

De mentor is een pedagogisch medewerker die de peuter wekelijks ziet bij de Peuteropvang.

De mentor zal het vaste aanspreekpunt worden voor de ouder/verzorger. Zij voert de gesprekken 1x per schooljaar plus een eindgesprek over de ontwikkeling van de peuter n.a.v. de observaties. Tijdens

dit gesprek kunnen pedagogisch medewerkers of ouder(s)/verzorger(s) vragen stellen en /of spreken over problemen. Een eventueel gesprek met de basisschool 'warme overdracht', vindt plaats uitsluitend na toestemming van de ouders/verzorgers.

Wanneer vinden oudergesprekken plaats?

- De eerste keer dat een kind naar de peuteropvang komt vindt er een intakegesprek plaats
- Bij het halen en brengen
- Telefonisch
- Er vinden 10 minuten gesprekken plaats na de observaties 1x per kalenderjaar plus een eindgesprek vlak voor een kind 4 jaar wordt en naar de basisschool gaat. Indien ouders nog een tussentijdsgesprek willen met de pedagogisch medewerker over de voortgang van hun kind, kunnen zij dit aanvragen.
- Bij VVE kinderen vindt er altijd een tussentijds- en eindgesprek plaats, aan de hand van toetsen

Ouderavonden

Regelmatig houden wij een ouderavond, het hangt echter wel af van het aantal belangstellenden of zo'n avond doorgaat. Ouderavonden zijn bedoeld om informatie te geven over opvoed vragen of specifieke avonden over bijv. EHBO bij kinderen, kinderen in het verkeer enz. Ouderavonden kunnen ook gebruikt worden om de opvatting van ouders over onderwerpen te vernemen.

Keuze van speelgoed

De speelgoedkeuze is medebepalend voor hoe het kind zich uit. Speelgoed is multifunctioneel en uitnodigend voor de fantasie. Door het speelgoed in hoeken op te stellen, geef je orde aan in de groep. De hoeken zijn echter niet zo strikt dat kinderen niet in hun fantasie speelgoed een andere bestemming kunnen geven. Kinderen vinden het vaak leuk en spannend om zich terug te trekken in een hoekje.

Het speelgoed is gevarieerd om de verschillende aspecten van de ontwikkeling te stimuleren. Kinderen kunnen het spelmateriaal hanteren. Het speelgoed past bij de ontwikkelingsstadia van de kinderen in de groep. Er is voldoende evenwicht voor kinderen tussen makkelijk en moeilijk en tussen rustig en druk spelen. Ook kosteloos materiaal kan dienen als speelgoed.

Het speelgoed is herkenbaar voor alle kinderen, van alle culturen. Maar er mag voor het kind ook onbekend speelgoed zijn om de leefwereld van het kind te vergroten. Het speelgoed geeft ook de mogelijkheid om situaties-uit-het-leven na te bootsen. Het speelgoed wordt niet sekse specifiek aangeboden. Al het speelgoed is voor jongens en voor meisjes.

De dagindeling

Dit is een algemene dagindeling.

De invulling van de moeilijkheidsgraad is afhankelijk van de leeftijd en ontwikkeling van de peuter(s).

Eerste blok: vrijspel door de hele zaal: poppenhoek autokleed klim en klauterglijbaan duplo tafel speeltafel leeshoek

De peuters worden tijdens het eerste blok ondersteund en gestimuleerd bij hun spel en verschillend materiaal wordt aangeboden door de leiding.

Afronding eerste blok: opruimen van de zaal, de peuters helpen hierbij.

Tweede blok: gezamenlijk in de kring: Voorlezen, vertellen, luisteren naar elkaar en liedjes zingen. Fruit eten, dit gebeurt in kleine groepjes aan een tafel.

Derde blok: drinken en een koekje, bij een verjaardag de verjaardag vieren daarna naar buiten

Vierde blok: werken aan de thema's dit kan zijn in kleine groepen of gezamenlijk het varieert van knutselen, voorlezen spelen onder begeleiding en daarna verschonen en in ieder geval een keer naar het toilet.

Vijfde blok: 11.30 12.00 uur wordt er een extra rustmoment ingelast

Zesde blok En om 12.15 worden de kinderen weer opgehaald.

VE kinderen

Tijdens de ochtenden worden de VE kinderen altijd meegenomen in het thema, en minimaal 1 x per week wordt er extra een activiteit gedaan ter bevordering van de taal. Dit soms 1 op 1 en soms in een klein groepje, denkend aan een spel ,boek e.d.

Extra dagdelen

Het is niet mogelijk om extra dagdelen, buiten de ingeschreven dagdelen, te volgen.

Het is niet mogelijk om een gemist dagdeel op een ander moment in te halen of eenmalig ruilen.

Activiteitenaanbod

Bij georganiseerde activiteiten passen pedagogisch medewerkers het tempo en het niveau aan de groep of het individuele kind. Niemand is verplicht om mee te doen, maar kinderen worden gestimuleerd om nieuwe dingen te proberen. Bij knutselen is het bezig zijn met het materiaal belangrijker dan het resultaat.

Muziek, beweging en zang vormen een belangrijk aandeel in georganiseerde activiteiten. Veel kinderen uiten zich makkelijk en kunnen er vrijer door worden. Bovendien dragen het gezamenlijk zingen en de muziek bij aan een prettige sfeer in de groep. Pedagogisch medewerkers doen actief mee met (een gedeelte van) de kinderen.

Groepsspelletjes of fantasiespelen als 'wij lopen allemaal als leeuwen' kunnen met de kinderen gedaan worden. Pedagogisch medewerkers zorgen voor een gevarieerd activiteitenaanbod: grove en fijne motoriek stimuleren, ruimte voor stimuleren van de fantasie en het ontwikkelen van sociale contacten, het experimenteren met materiaal, ontwikkelen van de taal en cognitieve ontwikkeling.

Verjaardagen van de peuters

De aandacht van alle peuters en de pedagogisch medewerkers is tijdens het feest gericht op de jarige peuter. Alle peuters zitten in een kring. De jarige peuter krijgt een feestmuts en mag op de verjaardagsstoel zitten. Er wordt gezongen, daarna mag de jarige zijn traktatie uitdelen. De ouder(s)/verzorger(s) mogen aanwezig zijn bij het uitdelen er kan ook een fototoestel/videocamera achter gelaten worden zodat de leiding wat foto's/film van het feest kan maken.

Bij voorkeur geen snoep en niet te grote traktatie. Indien ouder(s)/verzorger(s) over de traktatie vragen hebben kunnen zij dit met de pedagogisch medewerker(s) bespreken.

Thema's

Wij werken met thema's, deze thema's komen uit het Uk & Puk programma, binnen deze thema's zullen wij aandacht geven aan de taal, een aantal woorden rond het thema zullen meerdere malen per dagdeel langs komen, Verder gaan we binnen het thema aan de slag met de knutselactiviteit of een bewegingsactiviteit. De thema's liggen dichtbij de belevingswereld van een peuter of ze zijn gekozen naar het systeem van Uk & Puk.

Sinterklaas

Het feest van Sinterklaas wordt voor alle kinderen van de peuteropvang en peuteropvang/peuteropvang gevierd op woensdagochtend bij voorkeur de laatste woensdagochtend voor 5 december u zult hier tijdig over geïnformeerd worden. Sinterklaas komt dan langs, u kunt dan samen met uw kind komen.

Kerstmis

Twee weken voor de kerstvakantie versieren we samen met de peuters een (kunst)kerstboom. Er wordt door de pedagogisch medewerkers in deze periode met het thema "Kerst" gewerkt. Er worden werkjes gemaakt, liedjes gezongen, gepraat en voorgelezen rond dit thema. Er wordt door elke peuter een werkje rond het kersthema geknutseld of we organiseren de week voor de kerstvakantie per dagdeel een activiteit Dit kan zijn een ontbijtje of koffie/limonade met de ouders/verzorgers. U krijgt

hier tijdig bericht van. Belangrijk bij de invulling van elk feest is dat de nadruk ligt op de gezellige ontspannen sfeer.

8. SOCIAAL EMOTIONEEL BELEID

Wennen en afscheid nemen

Als er een peuter bij ons geplaatst wordt, gaan we als volgt te werk: er wordt telefonisch dan wel via de mail met de ouder(s)/verzorger(s) overlegd wanneer en waar hun peuter geplaatst kan worden. De eerste keer komt u om 9.30 uur mag u even op de groep blijven om samen met uw kind te wennen. De pedagogisch medewerker zal u een seintje geven om afscheid te gaan nemen. U kunt uw kind dan om 11.30 weer ophalen. Dit doen wij omdat een heel dagdeel in het begin wat lang voor de peuter.

Het afscheid nemen valt niet altijd mee voor een peuter, daarom doen wij dit altijd op dezelfde manier, zodat de peuter dit gaat herkennen.

De eerste tijd dat de peuter op de peuteropvang komt, spelen we in op de behoefte van de peuter. We laten de peuter doen wat hij/zij prettig vindt en zij/hij hoeft bv. nog geen deel uit te maken van de activiteiten. Als de pedagogisch medewerkers merkt dat de peuter zich thuis voelt in de groep gaan we opbouwend te werk om de dagindeling, regeltjes en dergelijke bij te brengen. Ze leren veel van elkaar.

Het is per peuter verschillend welke tijd daar voor staat. Meestal komen de peuters na een paar keer met veel plezier. Zij hebben geleerd afscheid te nemen en zien dat de ouder(s)/verzorger(s) na een bepaalde tijd weer terug komen.

Als de peuter aanpassingsproblemen heeft wordt er telefonisch contact opgenomen met de ouder(s)/verzorger(s) om de peuter eerder op te halen of om er bij te blijven. Mocht blijken dat de peuter het erg moeilijk vindt zonder ouder(s)/verzorger(s) dan overleggen wij met de ouder(s)/verzorger(s) om een aantal keren mee te draaien met de groep om de peuter zo te laten wennen.

Na een paar keer meedraaien, wordt er een afscheid ingebouwd, beginnend met een half uur, oplopend tot een heel dagdeel. Mocht dit echter toch niet lukken of de ouder(s)/verzorger(s) staan hier om de een of andere reden niet achter dan wordt besloten te stoppen en het na $\pm$ 3 maanden opnieuw te proberen.

Als het kind de groep binnenkomt, begroet de pedagogisch medewerker het kind en de ouder/verzorger. Zij maakt duidelijk dat het kind en de ouder/verzorger welkom zijn in de groep. Bij het afscheid neemt de pedagogisch medewerker het kind over van de ouder/verzorger. Indien nodig gaan zij zwaaien bij het raam.

Kinderen hechten aan een vast patroon bij het afscheid nemen. Het moment van afscheid nemen is voor alle partijen duidelijk. Voor het kind is het belangrijk dat het weet dat zijn ouder/verzorger weggaat en later terugkomt. Het is daarom van belang dat het kind ziet, wanneer de ouder/verzorger vertrekt. De verantwoording voor het kind van de ouder/verzorger begint/eindigt wanneer de ouder/verzorger en het kind elkaar gezien hebben, zowel bij binnenkomst en bij het verlaten van de zaal. De verantwoording ligt bij de ouders/verzorgers, zodra ouder/verzorger en kind samen zijn.

Peuters die opvallen door hun gedrag

Peuters met opvallend gedrag: hier onder verstaan wij peuters met een bepaald gedrag dat opvallend is, bijv. gehoor-, spraak- of motorische problemen. Dit opvallend gedrag is niet per definitie problematisch gedrag.

De pedagogisch medewerker bespreekt dit met haar collega's om te kijken of zij dat ook vindt. De pedagogisch medewerker zal dan haar zorgen over de peuter met de ouder(s)/verzorger(s) bespreken en samen bekijken of er stappen moeten worden ondernomen. Hieronder verstaan wij: wat kunnen wij of wat kunt u als ouder(s)/verzorger(s) doen, of is het verstandig om inlichtingen te vragen bij derden zoals de huisarts, het consultatiebureau of maatschappelijk werk. Peuters met opvallend gedrag worden door de pedagogisch medewerker extra geobserveerd (naast het systematisch observeren). Ook zullen de pedagogisch medewerkers tijdens de kindbesprekingen de peuter ter sprake brengen. De kindbesprekingen vinden in elk teamoverleg plaats.

Ook is er nauw contact met het consultatiebureau en maatschappelijk werk. Bij blijvende twijfel kan de orthopedagoog van het consultatiebureau worden gevraagd voor een observatie om te kijken of verdere stappen nodig zijn. Dit gaat te allen tijde in overleg met de ouder(s)/verzorger(s). Heel belangrijk is het contact met de ouder(s)/verzorger(s), zij zijn ook degene die beslissen wat te doen.

Signaleren van problemen

Soms denken pedagogisch medewerkers dat een kind een probleem heeft. Het kan te maken hebben met veranderingen thuis of het kan zijn dat er in de ontwikkeling van het kind een achterstand dreigt. Het is belangrijk dat pedagogisch medewerkers alert zijn op veranderingen in het gedrag van kinderen.

Als pedagogisch medewerkers vermoeden dat er iets aan de hand is, wordt eerst het kind geobserveerd om het probleem met de coördinator en de ouder(s)/verzorger(s) te kunnen bespreken. In principe worden alle gesignaleerde problemen met de ouder(s)/verzorger(s) besproken. Pedagogisch medewerkers waken ervoor om problemen te noemen zonder dat zij deze concreet kunnen omschrijven. In eerste instantie zal een gesprek met een ouder verkennend zijn. Zien de ouder(s)/verzorger(s) ook hetzelfde gedrag thuis? Hoe kijken ouder(s)/verzorger(s) er tegen aan?

Beschouwen de pedagogisch medewerkers het als een serieus probleem; dat wil zeggen als er niets meegedaan wordt, blijft het probleem bestaan of wordt het erger, dan wordt tijdens het werkoverleg een plan van aanpak afgesproken. Dit kan een uitgebreidere observatie inhouden, het afspreken van een oudergesprek en/of het verzoeken tot het inschakelen van externe deskundigen. Dat laatste gebeurt alleen als ouder(s)/verzorger(s) hun toestemming verlenen. Indien haalbaar gaat de peuteropvang wel in op verzoeken van andere instellingen voor medewerking bij de opsporing of oplossing van problemen, als de ouders/verzorgers ook toestemming geven voor de bemoeienis van deze instellingen. Pedagogisch medewerkers hebben een taak om hun bezorgdheid met ouder(s)/verzorger(s) te delen. Het bespreekbaar maken kan al een geruststellend effect hebben op ouder(s)/verzorger(s). In samenwerking met ouder(s)/verzorger(s) en eventueel andere instanties kan de peuteropvang meewerken aan een oplossing van het probleem.

Bij vermoeden van mishandeling geldt een ander plan van aanpak: het protocol hoe te handelen bij vermoeden van mishandeling. Het is de meldcode die opgesteld door de branche organisatie, deze is aanwezig in de lokalen en de pedagogisch medewerkers zijn er bekend mee. (Veilig thuis)

Soms is een kind echt niet op zijn plaats op de peuteropvang. Als er een plan is ontwikkeld om het probleem aan te pakken, maar dit blijkt onvoldoende te werken, dan kan de directie besluiten om over te gaan tot beëindiging van de plaatsing. De directie is dan zowel betrokken geweest bij het ontwikkelen en uitwerken van het stappenplan om het probleem aan te pakken, de gesprekken met de ouder(s)/verzorger(s) als met het besluit om de plaatsing te beëindigen.

Op de peuteropvang is er wel een integratiebeleid voor kwetsbare kinderen. In samenwerking met hulpverlenende instanties; zoals thuiszorg, maatschappelijk- werk, fysiotherapeuten en activiteitenbegeleiding, wordt er gekeken wat de peuteropvang kan bieden aan het kind en de ouder(s)/verzorger(s). Is er een mogelijkheid voor verblijf op de peuteropvang onder begeleiding van professionele mensen dan zal de peuteropvang hieraan meewerken en kan het kind gebruik maken van de speelzaal.

De ondersteuning van pedagogisch medewerkers bij signalering en observatie

Er zijn de volgende tools beschikbaar:

- observatie systeem Uk & Puk
- kindbespreking tijdens de teamvergadering
- Het inschakelen van de orthopedagoog van de JGZ
- Op kantoor is een map met informatie en telefoonnummers
- Op de groepen hangt de sociale kaart

De pedagogisch medewerker is geschoold in de observatie techniek van Uk & Puk. Deze observatie zal uitgevoerd worden bij kinderen van 3 jaar en bijna 4 jaar. Blijkt er iets op te vallen aan de hand van deze observatie dan kan de pedagogisch medewerker de coördinator of pedagogisch coach raadplegen of wachten tot de eerstvolgende teamvergadering en het probleem voorleggen. Er wordt dan een plan gemaakt ten aanzien van het kind. Dit kan variëren van het kind goed in de gaten houden tot het inschakelen van de orthopedagoog. De ouders worden op de hoogte gesteld door middel van een afspraak te maken met de ouder. De pedagogisch medewerker kan vragen of de coördinator of pedagogisch coach erbij komt zitten, indien zij dit nodig acht.

Indien nodig of gewenst kan de pedagogisch medewerker een aanvullende cursus in begeleiden of observeren volgen.

Tijdens de teamvergadering zal telkens een stukje van het pedagogisch beleid besproken worden om te kijken of de pedagogisch medewerkers nog goed weten wat de richtlijnen binnen de organisatie zijn en of zij daar nog aanvullingen/wensen voor hebben. Tevens staat de meldcode regelmatig op de agenda om de pedagogisch medewerkers bewust te blijven houden van hun zorgplicht en verantwoordelijkheden.

Afstemming in handelen

Ouder(s)/verzorger(s) en pedagogisch medewerkers zijn afhankelijk van de informatie die zij van elkaar krijgen. De groep is geen eiland dat afgesloten is voor ouder(s)/verzorger(s). Een ouder/verzorger krijgt ruimte om vragen te stellen en met opmerkingen te komen. Soms zijn ouder(s)/verzorger(s) de Nederlandse taal niet (helemaal) machtig. Het is een uitdaging voor de pedagogisch medewerker om te zorgen dat deze ouder(s)/verzorger(s) ook goed geïnformeerd worden over hun kinderen. Het is de verantwoordelijkheid van de pedagogisch medewerkers om het contact op gang te krijgen en te houden. Daarbij hoort een positieve beroepshouding. Pedagogisch medewerkers stellen zich niet voorop in gesprekken. De ouder/verzorger en het kind zijn het belangrijkste. Bij klachten over anderen worden de ouder(s)/verzorger(s) doorverwezen naar de betreffende persoon of naar de coördinator. Pedagogisch medewerkers nemen alle verzoeken van ouder(s)/verzorger(s) serieus. Per situatie wordt gekeken naar de haalbaarheid en indien nodig wordt naar een compromis gezocht. Richtlijn is dat het mogelijk moet zijn binnen de grenzen van de groep en dat de groep (inclusief het betrokken kind) er geen nadeel van ondervindt. Het welzijn van het kind staat in alle gevallen voorop.

Omgaan met verschillende culturen

Alle kinderen en ouders zijn welkom op onze peuteropvang. Verschillen beschouwen wij als een verrijking van de groep. Het intercultureel werken wordt geïntegreerd in alle facetten van het pedagogische beleid. Pedagogisch medewerkers stellen zich open voor andere culturen en zijn zich bewust van de diversiteit in de samenleving die binnen onze opvang weerspiegeld wordt. Het is belangrijk om de aanpak van de taalontwikkeling van een tweetalig kind af te stemmen met de ouders/verzorgers. Bij tweetaligheid wordt er in principe Nederlands met het kind gesproken op de peuteropvang. Er wordt rekening gehouden met wensen ten aanzien van eten.

Discriminatie

Bevooroordeeld gedrag noemen we discriminatie. Werkneemsters van de peuteropvang/peuteropvang moeten altijd reageren op discriminatie door ouder(s)/verzorger(s) of derden, ze moeten te allen tijde laten merken dat dit niet wordt geaccepteerd. Vooroordelen en discriminatie binnen het team worden bestreden.

Het kind in de groep

Kinderen hebben behoefte aan structuur via de dagindeling, het hanteren van rituelen en het stellen van regels en grenzen. De structuur is een houvast voor het kind en geen keurslijf.

Grenzen stellen

Regels worden niet halsstarrig toegepast. Rekening wordt gehouden met het ontwikkelingsniveau van het kind. Bovendien vraagt elke situatie een eigen aanpak. Een kind dat vaak grenzen aftast, wordt anders benaderd dan een kind dat voor het eerst een regel negeert. Als er van een regel wordt afgeweken, wordt de reden uitgelegd. Kinderen worden gestimuleerd om zich verbaal te uiten en pedagogisch medewerkers tonen het voorbeeld. Uitleg is ook belangrijk om te zorgen dat het kind de regels begrijpt. Door de regels weet het kind tot hoever het mag gaan en het ervaart wat er gebeurt als het de grenzen overschrijdt. Door kinderen aan te spreken op wat zij doen, leren zij de consequenties van hun gedrag.

Straf het gedrag, niet het kind

Soms neemt ongewenst gedrag eerder af door het negeren van negatief gedrag gekoppeld aan het belonen van positief gedrag. Belonen gebeurt door complimenten te geven. Belonen heeft minder effect als er veel tijd is verstreken tussen de daad en de beloning. Als een kind de afgesproken grenzen overschrijdt, kan het nodig zijn voor een pedagogisch medewerker om het gedrag te corrigeren. De pedagogisch medewerker maakt een bewuste afweging om het gedrag te negeren, een alternatieve oplossing te zoeken of het gedrag te corrigeren. In dat laatste geval, spreken wij over 'straf.' Uit dit hoofdstuk zal echter duidelijk zijn dat gedrag alleen 'gestraft' wordt op een manier die binnen de belevingswereld van het kind past en niet het zelfvertrouwen van het kind ondermijnd. Pedagogisch medewerkers zijn consequent. Als zij iets zeggen, zorgen zij ervoor dat het daadwerkelijk gebeurt. Als een pedagogisch medewerker een kind waarschuwt, zorgt zij ervoor dat de aangekondigde 'straf' ook uitvoerbaar is. Om de 'straf' te bepalen, vraagt de pedagogisch medewerker zich af wat het kind emotioneel aan kan. Vraagt de pedagogisch medewerker teveel? Probeert het kind wellicht op een

negatieve manier aandacht te krijgen? De 'straf' heeft altijd een duidelijk verband met wat gebeurd is. De 'straf' vindt ook snel na de 'overtreding' plaats zodat er een verband bestaat tussen de daad en de 'straf'. De duur van de 'straf' past bij de tijdsbeleving van het kind. In principe gaat de pedagogisch medewerker naar het kind toe zodat zij haar stem niet hoeft te verheffen. Door lichaamstaal (streng kijken) kan een kind begrijpen dat het gecorrigeerd wordt zonder dat de stem wordt verheven. Er kunnen zich echter situaties voordoen waarbij het in het belang van de veiligheid is om een kind met het verheffen van de stem te waarschuwen, bijvoorbeeld als de pedagogisch medewerker een kind aan het verschonen is en zij ziet een gevaarlijke situatie aan de andere kant van de groep. Is er reden om het kind nader aan te spreken, dan gaat de pedagogisch medewerker zo snel mogelijk naar het kind toe. Wat de pedagogisch medewerker zegt bij het 'straffen' heeft ook effect op het oordeel dat een kind van zichzelf heeft. Het kind wordt niet gekleineerd. Bijvoorbeeld tegen een peuter die in zijn broek plast wordt niet gezegd: 'Je lijkt wel een baby.' De pedagogisch medewerker zorgt dat het gedrag en niet het kind wordt afgekeurd. De pedagogisch medewerker laat blijken dat zij het kind, ondanks zijn gedrag, nog lief blijft vinden. Dit versterkt de eigenwaarde van het kind. Na afloop van de 'straf' praat de pedagogisch medewerker met het kind. Begrijpt het wat er is gebeurd? Begrijpt het dat de pedagogisch medewerker niet boos is? Bij 'straffen' kan het kind kort apart worden gezet. Het kind wordt nooit buiten het lokaal of buiten het gezichtsveld van de pedagogisch medewerker geplaatst. Er worden geen lijfstraffen toegepast (zoals tikken of hardhandig arm beet pakken). Een kind mag wel aan zijn arm begeleidt worden, het gaat om de manier waarop. Wanneer een kind niet wil luisteren, wordt het in de groep aan tafel gezet, of moet het kind even op de bank/stoeltje gaan nadenken. Wanneer een kind gedrag vertoont, dat vaak gecorrigeerd wordt, dan kaarten pedagogisch medewerkers dit aan tijdens een werkoverleg.

Zelfstandigheid

Kinderen worden gestimuleerd om zelfstandige taken uit te voeren. De pedagogisch medewerkers proberen bijvoorbeeld bij het jas aantrekken, toilet bezoek, de kinderen zoveel mogelijk dit zelf te laten doen. Pedagogisch medewerkers spelen in op wat het kind kan en wil. Het opruimen van speelgoed hoort hier ook bij. Een kind kan al vroeg beginnen met het opruimen van speelgoed. Op deze manier leert een kind al spelenderwijs om te gaan met verantwoordelijkheid op zijn niveau. Belonen van een nieuwe stap draagt bij aan het zelfbewustzijn van het kind. Zo vinden kinderen het spannend om iets nieuws te ondernemen. Het stimuleren van zelfstandigheid vraagt om een individuele benadering van elk kind.

Vrienden

Een sfeer wordt gecreëerd waarin kinderen leren om respect te hebben voor elkaar. Kinderen kunnen veel aan elkaar hebben, maar zij kunnen elkaar ook onderdrukken. Zij worden gestimuleerd om duidelijk aan elkaar te maken wat zij wel en niet willen. Kinderen leren bij onderlinge conflicten voor zichzelf op te komen en te onderhandelen. Bij conflicten kan de pedagogisch medewerker ruimte geven om zelf naar oplossingen te zoeken. Alleen als dit niet mogelijk is of als een kind dreigt het onderspit te delven, kan de pedagogisch medewerker ingrijpen.

Pedagogisch medewerkers geven het voorbeeld hoe er met elkaar wordt omgegaan. Pedagogisch

medewerkers zijn zich te allen tijde bewust van hun voorbeeldfunctie. Kinderen imiteren. Pedagogisch medewerkers houden hier rekening mee bij hun taalgebruik en hun houding bij de activiteiten waaraan de kinderen deelnemen. Ook als pedagogisch medewerkers onderling praten, houden zij rekening met de kinderen die 'meeluisteren'. Grappen maken in de groep kan leuk zijn, maar kinderen kunnen worden gekwetst door grappen of opmerkingen als zij die niet kunnen begrijpen. Een kind kan een voorkeur ontwikkelen voor een bepaalde pedagogisch medewerker. Soms is deze gekoppeld aan hoe vaak hij/zij de pedagogisch medewerker ziet. Vanuit het kind bekeken is dit begrijpelijk. Een pedagogisch medewerker gaat hier professioneel mee om. Als een pedagogisch medewerker een voorkeur heeft voor bepaalde ouder(s)/verzorger(s) en/of kinderen, mag zij dit niet tonen.

Verdriet en troosten

Kinderen krijgen de ruimte om hun emoties te tonen. Soms is een kind boos, omdat het een conflict heeft. Soms is een kind verdrietig: een kind aan het wenen, een 'slachtoffer' van het gedrag van een ander kind. Kinderen met verdriet krijgen ook de ruimte om aan te geven of zij getroost willen worden. Kinderen die hun tranen wegslikken worden gestimuleerd om hun emoties te uiten. Verdriet wordt bespreekbaar gemaakt door bijvoorbeeld te zeggen: 'Vind je het erg dat mama weggaat?' in plaats van te zeggen: "Niet huilen, mama komt toch terug."

Pedagogisch medewerkers waken ervoor dat zij niet de emoties van kinderen invullen.

Om kinderen te troosten is het bieden van geborgenheid het belangrijkste. Het kind op schoot nemen bijvoorbeeld. Soms door de drukte moeten pedagogisch medewerkers kinderen even laten huilen, maar het is belangrijk dat kinderen weten dat de pedagogisch medewerker er toch is. In principe laten wij kinderen niet lang huilen.

Het eigen lichaam

Jonge kinderen kijken en voelen hun lichaam. Zij vinden het fijn om bloot te zijn en kennen nog geen schaamte. Schaamte groeit naarmate het kind ouder wordt en het zelfbewustzijn en het lichaam zich ontwikkelen. Voor volwassenen zijn het lichaam en de seksualiteit van kinderen omgeven met veel taboes. Bovendien verschillen normen en waarden tussen de verschillende culturen die bij de peuteropvang vertegenwoordigd zijn. Open communicatie tussen ouder(s)/verzorger(s) en pedagogisch medewerkers is belangrijk zodat de peuteropvang/peuteropvang regels kan opstellen waarmee het personeel en de ouder(s)/verzorger(s) om kunnen gaan.

9. OMGAAN MET ZIEKE KINDEREN

Kinderen komen op de peuteropvang vaak voor het eerst in aanraking met infectieziekten. Infectieziekten blijven, veelal ook doordat de groepen van samenstelling wisselen, van tijd tot tijd terugkomen. Een voorbeeld hiervan is waterpokken. Er ontstaat een situatie, waarin er als een kind ziek is of ziek wordt op de peuteropvang, in overleg met de ouder(s)/verzorger(s) vastgesteld moet worden hoe te handelen.

Binnen de peuteropvang geldt de regel, dat zieke kinderen de speelzaal niet kunnen bezoeken. Enerzijds, omdat de speelzaal daar niet voldoende voor toegerust is en omdat het in een aantal gevallen in verband met infectiegevaar, overdracht of besmettingsgevaar is uitgesloten dat een kind naar de peuteropvang komt. Anderzijds, omdat we mogen veronderstellen dat kinderen, wanneer ze ziek zijn of zich ziek voelen zich thuis het meest op hun gemak voelen.

Een ziek kind betekent dat zowel ouder(s)/verzorger(s) als pedagogisch medewerkers zorgen hebben over de gezondheidstoestand van een kind. Het geeft namelijk bij pedagogisch medewerkers en ouder(s)/verzorger(s) een extra zorg en belasting. Zeker wanneer ouder(s)/verzorger(s) door omstandigheden niet in staat zijn op dat moment voor het kind te zorgen, wanneer (één van) beide ouders/verzorgers werken of studeren of een combinatie van beiden.

Bij het beoordelen van een situatie gaat het om het vaststellen van een aantal grenzen: de gezondheid van het kind; de gezondheid en het welbevinden van andere kinderen in de groep; de optimale dienstverlening aan ouder(s)/verzorger(s); de belangen van de pedagogisch medewerkers en tot slot de belangen van de organisatie.

Wanneer we binnen dit kader een situatie moeten inschatten en beoordelen is het soms heel lastig beslissingen te nemen op basis van belangenafweging. Het is ten slotte toch ook normaal dat een kind, net als een volwassene, ook best een dagje niet lekker in zijn vel kan en mag zitten en ander gedrag vertoont dan we gewend zijn. Grenzen over wat is ziek en niet-ziek, zijn niet altijd even makkelijk en duidelijk te trekken. Een kind hoeft niet altijd koorts te hebben, om ziek te zijn.

Ouder(s)/verzorger(s) zullen zelf moeten bepalen wat ziek zijn is voor ze hun kind brengen, maar een ziek kind mag niet op de peuteropvang komen. We moeten er vanuit gaan dat wanneer een kind gebracht wordt, dit kind in principe niet ziek is. Als blijkt dat een kind gebracht wordt en toch ziek is, zullen de pedagogisch medewerkers met desbetreffende ouders/verzorgers in gesprek moeten komen om ouders/verzorgers er toe te bewegen hun kind niet te brengen en die dag hun kind op te halen.

Het gaat om het belang van het kind en de uiteindelijke (opvoedings-) verantwoordelijkheid, maar ook om onze verantwoordelijkheid als peuteropvang. Het dwingt ons als peuteropvang tot het beoordelen van een situatie (context), het doen van feitelijke constatering (argumentatie), het maken van afwegingen en besluiten daarvoor. In geval de peuter zodanig ziek wordt dat het eerste hulp van een arts/ziekenhuis nodig heeft, zullen de pedagogisch medewerkers dit zo spoedig mogelijk regelen, en de ouder(s)/verzorger(s) op de hoogte stellen van de genomen stappen.

Indien er sprake is van een besmettelijke- of infectieziekte worden alle pedagogisch medewerkers en ouder(s) /verzorger(s) hierover ingelicht. Ouder(s)/verzorger(s) zijn verplicht te melden als hun peuter een besmettelijke ziekte heeft.

Peuters met een lichte handicap

Wij proberen kinderen met een lichte handicap te integreren in de groep. Een voorwaarde voor een goede integratie is aangepast speelgoed en/of andere hulpmiddelen. Kleinere groepen voor peuters met een zwaardere handicap zijn voor ons financieel niet haalbaar.

Medische gegevens

Hier wordt in het intakeformulier naar gevraagd. Deze gegevens worden op alfabetische volgorde in een map 'intakeformulieren' bewaard, die op elke locatie aanwezig is. Tussentijdse veranderingen worden direct verwerkt.

Toedienen medicijnen

Mocht het nodig zijn dat een peuter medicijnen toegediend krijgt op de peuteropvang, dan is een ouder(s)/verzorger(s) verplicht een medicijnregistratieformulier in te vullen. Het registratieformulier dient, na duidelijke instructies aan beide pedagogisch medewerkers, ondertekend te worden door zowel de ouder(s)/verzorger(s) en beide pedagogisch medewerkers. De eindverantwoording wat betreft het toedienen van medicijnen en de reactie op de medicijnen, blijft altijd bij de ouder(s)/verzorger(s).

Meldingsplicht t.a.v. infectieziekte

Sinds april 1999 zijn we verplicht om melding te maken bij de GGD van infectieziekten: Wij houden ons aan de richtlijnen die de GGD opstelt.

Langdurige zieke peuters in het ziekenhuis of thuis

Indien een peuter langdurig ziek is wordt er contact opgenomen met de ouder(s)/verzorger(s) over de zieke peuter. Er zal namens de peuters en pedagogisch medewerkers van zijn/haar groep een kaartje worden gestuurd.

10. STAGIAIRES EN VRIJWILLIGERS

Peuteropvang d'Evelaer heeft plaats voor stagiaires van de opleiding tot pedagogisch medewerker. Een stagiaire heeft een vaste stagebegeleider uit ons team die toeziet op het functioneren van de stagiaire binnen de groep, deze aanstuurt en evalueert.

De stagiaire krijgt gelegenheid tot het uitvoeren van haar opdrachten. Deze opdrachten worden altijd eerst besproken met de stagebegeleider

De stagiair zal zoveel mogelijk verschillende handelingen verrichten op de groep. De taken verschillen van fruitschoonmaken tot begeleiden bij knutselactiviteiten, verschonen van luiers e.d.

De stagiaire wordt aangenomen na een gesprek waarin duidelijk verteld wordt wat er verwacht wordt de stagiair en wat de stagiair van ons mag verwachten. In dit gesprek worden het pedagogisch beleid en de huishoudelijke regels doorgenomen. Er wordt o.a. ook gesproken over de privacyregeling e.d.

Vrijwilligers worden aangenomen na een gesprek. Hun taak richt zich nog meer op 'de helpende hand in de groep': fruit schoonmaken, knutselactiviteit klaar leggen.

Het persoonlijk begeleiden van kinderen is de taak van de pedagogisch medewerker.

Zowel de stagiair als de vrijwilliger dragen geen eindverantwoording voor de groep, dit is altijd de pedagogisch medewerker. Deze onderhoudt ook de contacten met betrekking tot de kinderen met de ouders/verzorgers. .

Stagiaires en vrijwilligers zijn altijd boventallig op de groep.

Zij zijn bezit van een VOG (verklaring omtrent gedrag).

11. INFORMATIE

Bij de coördinator of pedagogisch medewerker kunt u terecht voor verdere informatie over:

- protocol omtrent medicijnverstrekking
- protocol kindermishandeling
- klachten procedure
- inzage in het GGD rapport
- inzage in de gezondheids- en veiligheidsrisico